

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Z bojišťa Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Na francúzsko-belgickom bojišti už od pár mesiacov nebolo významnejšieho boja. Zprávy v krátkosti oznamovali, že na jednotlivých miestach frontov strhly sa srážky, ktoré ale na pozície žiadneho vplyvu nemaly a ešte častejšie boly zprávy, ktoré oznamovali, že na západnom bojišti niet nič nového.

Po porážkach Francúzov, Angličanov a Belgičanov, po zaujatí takmer celého Belgicka a asi jednej šestiny Francúzska s veľavýznamnými pevnosťami, nemecké hlavné vojenské veliteľstvo s väčšou silou obrátilo sa proti Rusku. Spojené sily nemecké, uhorské a rakúske od prelomenia ruského frontu pri Gorliciach stále odbíjajú nepriateľa a môžu poukazať na také víťazstvá, ktoré nielen že sú istými zárukami konečného víťazstva, lež sotva majú páru v histórii vojen. Západní spojenci Rusov, keď padaly francúzske a belgické pevnosti do rúk Nemcov a keď nemecké podmorské a povetrné lode začaly ohrožovať aj Anglicko, tešili sa tým, že nemeckú a našu silu zlomí offenzíva ich severného spojencu. A nebolo tej hmotnej a mravnej podpory, ktorou by neboli Rusom na pomoc pospiechali. Ale marné boly ich nádeje, marná ich podpora. Ruskú offenzívu sme zlomili a dnes naše spojené vojská, od ktorých víťazstva západní spojenci Rusov očakávali umožnenie zdarnej akcie svojich čiat na francúzsko-belgickom bojišti.

Vítazné ťaženie nemeckých a našich čiat v Rusku prirodzene nemohlo ostať bez účinku

na polozenie našich nepriateľov. Ako v zime Francúzi, Angličania a Belgičania postavení v súroch volali na Rusov, aby čím skôr začali svoju offenzívu proti nám a Nemecku, lebo ináč Nemci vťahnu do Paríža a napadnú Londýn, tak teraz Rusi v súroch volali na svojich západných spojencov, aby už začali tú offenzívu, ku ktorej sa také dlhé časy chystali, lebo ináč nemecké a rakúske-uhorské čaty dostanú sa ku Petrohradu a k Moskve. A ruské časopisy započatie offenzívy na západe žiadaly s nebárami výčitkami. Poukazovali na to, že Angličania len povzbudzujúci slovami a nie mužstvom pomáhajú proti Nemcom a odkladanie offenzívy u Francúzov vysvetľovali tak, ako keby tam na západe vyhrabanie pečených zemiakov zo žeravej pabreby očakávali len od Rusov.

Táto zmena v položení a pomere spojencov pohla Francúzov a Angličanov k tomu, že sa odhodlali k novej offenzíve. Hlavný vodca francúzskej armády Joffre a jeho anglický kolega generál French koncom predminulého týždňa započali novú offenzívu na celom fronte, počnúc od Severného mora až po Vogézy. Od mesiacov pripravované, vystrojované a doplňované francúzske a anglické čaty, za kanonády nových 37 a 33 centimetrových diel započaly strašné útočenie na celom, niekoľko sto kilolometrov dlhom fronte. Dňom a nocou stále páľily kanóny a celý front bol v takom ohni, že oproti tejto kanonáde všetky dosavadne delostrelecké boje boly len detskou hračkou. Z úradných zpráv nemeckých vieme, že v tejto strašnej palbe na dvoch miestach dve nemecké divízie podarilo sa vytisknúť z prvej linaje po-

zicií, ale len na krátky čas, lebo Nemci svoje vyprázdnené pozície znova zaujali. Terajšie úradné zprávy ale už oznamujú, že útočenie na časti frontu od Severného mora utíchlo, nižšie pri Loose Nemci anglické čaty ovládali tak, že oni, Nemci, prešli do offensívy. Od Souchezu po Argonny francúzske čaty útočili, ale každý ich útok Nemci zlomili, napriek tomu, že obzvlášte v Champagne s obrovskou presilou musia zápasif. Ztrata Angličanov len pri Loose v prvé tri dni ráta sa v mrtvých, ranených a zajatých asi na 30.000 hláv. Tento výsledok, ako aj tá okolnosť, že Nemci na všetkých bodoch frontu zajali väčšie-menšie čaty a ukoristili pušky a muníciu, svedčí za to, že offensíva spojencov nekynie spojencom s takým výsledkom, ku akému sa oni od mesiacov pripravovali a aký oni očakávali.

Nemcov nová offensíva na bojišti proti Francúzom a Angličanom nenašla nepripravených. Boje sú neslýchane kruté, lebo Francúzi a Angličania postavili do boja všetko, čo mohli, jak v mužstve, tak i v munícii. Okamžité miestne zdary ale, napriek svojej prichystanosti a odhodlanosti, dosiaľ nikde nevedeli udržať a tak to veľké prelomenie nemeckého frontu, ktoré si Joffre a French vytkli za cieľ, so dňa na deň stáva sa vždy viac a viac pochybným.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

Marné talianske útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 24. septembra.

Na tyrolskom západnom fronte tyrolskí strelci odohnali alpinských vojakov so štíta Albiolo (od priesmyku Tonale na sever). Na vilgereuthskej planine odbili sme proti Dureru (od Costona severozápadne) urobený útok niekoľkých talianskych stotín. Asi 1000 mužov počítajúcu taliansku čatu, ktorá sa na úbočiach Monte Piano ku našim pozíciám blížila, prinútili sme k reterirovaniu.

Na korutánskom pohraničnom území jedon proti odseku Cellon (od priesmyku Plöcken na východ) urobený nepriateľský útok sa zmaril.

Na prímorskom fronte včera bol len delostrelecký boj. Položenie v celku je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Bezvýsledné útoky Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 25. septembra.

Na tyrolskom západnom fronte naše delostrelectvo teraz započalo palbu i na odseku Ortler. Jedna talianska čata, ktorá v doline Codeku postupovala napred, utiekla po San Catharinu, druhú čatu sme odohnali z jej pozícií od Königsspitze západne.

Naše čaty od hornej doliny Daone na východ Cima Latelu očistili od nepriateľa.

Na fronte Dolomitov útok ku tomuto podujatiu dobrovoľne sa hlásivších alpinských vojakov urobený proti pozícii na Cel dei Bois s veľkou ztrátou alpinských vojakov sa zmaril.

Na korutánskom a prímorskom pohraničnom území niet významnejšej udalosti.

Od Bonchi na západ jedna nepriateľská priviazaná vzducholod následkom výbuchu vyšla na nivoč.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Bestialita Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 26. septembra.

Činnosť Talianov včera obmedzila sa na to, že gorickú nemocnicu Červeného Kríža, povolanie ktorej ďaleko viditeľná genfská zástava označovala, vzali pod prudkú palbu. Talianske delostrelectvo palbou na túto nemocnicu päťkrát trafilo do plna, a sice jeden granát padol do operačnej siene. Ďalších 53 nábojov padlo do najbezprostrednejšieho susedstva budovy. Vojenského cieľa tento ľudskému právu protiviaci sa skutok nemal, lebo tam čiat ani blízko, ani ďaleko nebolo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Marné namáhania Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 27. septembra.

Položenie je nezmenené

Pokus nepriateľa, aby sa sblížil ku našej pozícii na Monte Piano, sme odrazili.

Na severnom kraji doberdovskej planiny útok bersaglierskych rozpadol sa na našich prekážkach.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zmarené talianske útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 28. septembra.

Na fronte Dolomitov dnes rano útok proti Cel dei Bois ručnými granátmi sme odrazili.

Včera Taliani gorickú nemocnicu Červeného Kríža znova vzali pod palbu a vystrelili na ňu asi 50 granátov, ačpráve na nemocnici, ponač ju ešte nebolo možno vyprázdniť, viala ešte genfská zástava.

Na doberdovskom odseku naša palba jedon, proti Monte dei sei Busi, pokúsený útok zmarila.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Odbité talianske útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 29. septembra.

Na odseku Stilfser Loch palba nášho delostrelectva zničila viac nepriateľských diel. Na planine Vilgereuth, od Costona severne, jedon útok Talianov po krátkej kanonáde sa ztroskotal.

Proti vrchu Mrzli a tolmeinskemu predmostiu talianske delostrelectvo včera započalo prudkú palbu, za ktorou večer nasledoval útok proti menovanému vrchu a proti našim pozíciám pri Dolje. Obidva útoky pri našich prekážkach sme odrazili. Naše čaty pri Dolje nepriateľa, ktorý vnikol cez špáry vystrelené v našich prekážkach, *znova vybily. Ako vždy, všetky pozície pevne ostaly v našej moci.*

Ináče válečná činnosť ani na primorskom fronte neprekročila mieru palby delostrelectva a šarvátok, ktoré sa staly systematickými.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Krvavé ztraty Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 30. septembra.

Na tyrolskom západnom fronte minulej noci na odseku Adamello boly boje. Proti priemysku od Cinca Prseny na západ pokúsený útok nepriateľa, naše delostrelectvo odrazilo.

Taliani aj pri Macodoru-Hütte po viachodinovom boji *boli prinútení cúvnuť.*

Na vilgereuthskej planine tiež v noci dvakrát a to zase bezvýsledne napadli naše pozície.

Podobne sa zmarily na korutánskom fronte, proti našim opevneným pozíciám od Bombach-Grabena (pri Pontefeli) západne urobené nočné útoky Talianov.

Pri Tolmeine a ďalej severne boje ešte trvajú.

Pred vrchom Mrzli nepriateľ utiahol sa do svojich predošlých pozícií.

Proti Dolje nepriateľ opätovne urobil útoky, ale sme ich vždy odbili.

Taliani proti tolmeinskemu územiu namerenú delostreleckú palbu, ktorá včera bola už veľmi čulá, dnes ráno znova započali.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna proti Rusom.

Prudké boje pri Novo-Alexinieci a Ikve.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 24. septembra.

Na severovýchodnom bojišti včera nenastala zmena.

Kým vo východnej Haliči bolo ticho, okolo Novo-Alexiniecu a pri dolnom toku Ikvy boly prudké boje. Na prv spomenutom odseku Rusi naše pozície silnou delostreleckou podporou napadli, v stĺpe jedonásť radov hlbokom postupujúce napred k útoku. *Všade sme ich odbili za najťažších ich ztrát.* Medzitým naše ku protiútoky postupujúce čaty vzaly im ešte i jednu pozíciu na výšine. Palba nášho delostrelectva rozohnala jednu ruskú batteriu.

Pri Rydomile na fronte pomerne malej rozsiahlosti zajali sme 11 dôstojníkov a 300 mužov. Pokusy nepriateľa, aby prešiel cez Ikvu, sa tiež zmarily.

Pri Styre na území od Kolki severozápadne naša jazda z niekoľkých obcí vyhnala nepriateľa.

V Litvánii bojujúce rakúsko-uhorské čaty, prenasledujúce nepriateľa, znova získaly priestor.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu

Veľké ztraty Rusov vo Volhynii.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 25. septembra.

Na severovýchode polohenie je nezmenené.

Vo východnej Haliči nebolo významnejšej udalosti.

Nepriateľ proti nášmu volhyňskému frontu znova urobil celý rad, často mimoriadne prudkých útokov, počas ktorých na jednotlivých miestach vnikol do našich streleckých zákop, ale sme ho všade krvave odbili.

Rusi utrpeli veľké ztraty. Na fronte Ikvy predvečrom a včera spolu 20 dôstojníkov a asi 4000 mužov sme zajali.

Pri dolnom toku Styru v pásme lesov a močarísk napredujúca rakúska a uhorská jazda opäť viac tvrdošijne bránených obcí vyrvala nepriateľovi.

V Litvánii naše čaty po okolie Krašina postúpily napred

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Porážka Rusov pri Novo-Alexinieci.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 26. septembra.

Nepriateľ aj včera použitím veľkej válečnej sily pokračoval v napínaní svojich síl, aby náš front pri Novo-Alexinieci prelomil. Od viac dní trvajúca bitka *skončila sa s úplnou porážkou Rusov.* Rusov na každom takom mieste, kde na istý čas vnikli do daktorej našej streleckej zákopy, ta pospiechajúce naše rezervy s veľkou ztrátou nepriateľa znova vyhnaly. Ešte i včera popoludní a večer desaťkrát zopakovaný ruský útok sa rozpadol od Novo-Alexiniecu na juh.

Od Zalošče východne cez naše rozstrieľané prekážky do našich pozícií vniknulosie ruské čaty sme zajali.

Na čiare Ikva—Styr činnosť nepriateľa oslabla.

Vo východnej Haliči panuje ticho.

V Litvánii bojujúce rakúsko-uhorské čaty nepria-

teľa pri Krašine zpät zahňaly na východný breh hornej Ščary.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Odpor Rusov aj vo Volhynii sa zlomil.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 27. septembra.

Ako vo východnej Haliči a pozdĺž Ikvy, tak teraz aj na území volhyňských pevností *protiútok Rusov sa zlomil.*

Nepriateľ včera vytiahol zo svojich, od Dubna severozápadne a na odseku Styru okolo Lucku, zaujatých pozícií a utiahol sa k východu.

Predmostie východne od Lucku je znova v našej moci.

Na našom fronte, od Dubna južne, miestami boly delostrelecké boje a šarvátky.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Rusi vo Volhynii cúvajú pred naším obkolesením.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 28. septembra.

Ponevác rakúsko-uhorské a nemecké čaty pri Styre ruskej válečnej sile hrozily obkolesením, nepriateľ na území volhyňských pevností *bol prinútený zastaviť svoju s veľkými obelami započatú offensívu.* Cúvanie Rusov včera trvalo celý deň a nepriateľská armáda vrátila sa za Putilovku. Naši ju prenasledujú.

Od Lucku na východ v bojoch zadných vojov naše čaty zajaly 4 ruských dôstojníkov a asi 600 mužov.

Pri Ikve a vo východnej Haliči polozenie je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vo Volhynii cúvajúceho nepriateľa ďalej prenasledujeme.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 29. septembra.

Vo východnej Haliči a pozdĺž Ikvy polozenie je nezmenené.

Od Tarnopola na západ nepriateľské čaty usilovaly sa po naše prekážky postúpiť, ale ich naša palba zpät zahňala.

Na území volhyňských pevností naše čaty *vybily nepriateľa zo všetkých jeho zadných pozícií od horného toku Putilovky na západ.*

Ďalej na sever útokom *sme dobili húževnate bránenú dedinu Boguslavka.*

U cis. a král. čiat bojujúcich v Litvánii deň v tichosti uplynul.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Krestania katolíci, kupujte len u krestanov!

Novšie úspechy spojeneckých čiat.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 30. septembra.

Vo východnej Haliči, jako i pozdĺž Ikvy a Putilovky polozenie je nezmenené.

Na močaristom vidieku potoka Kormin rakúsko-uhorské a nemecké čaty útokom *dobily viac oporných bodov* a pri tejto príležitosti zajaly 4 ruských dôstojníkov a 1000 mužov. Dvoch nepriateľských letúnov *sostrelily.*

V Litvánii bojujúce cis. a král. čaty *ruské útoky odrazily.* Boj miestami vyvinul sa v ručný zápas. Nepriateľ utrpel veľké ztraty.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach ruského východného a juhovýchodného bojišťa hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Z východného bojišťa.

24. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Lennewadenu juhozápadne obce Rose a Strigge, ktoré sme priechodne vyprázdňili, zase sme zaujali. Pred Dünaburgom, od Smelinsa severovýchodne, *útokom dobili sme ďalšie ruské pozície* a z tejto príležitosti zajali sme 1000 Rusov. Pri Vilejke naše v boku cúvajúce Rusov účinkujúce sily stoja v húževnatom boji. Siné ruské útoky na jednom mieste maly priechodný zdar, z ktorej príležitosti utratili sme viac kanónov, ktorých mužstvo do konca vytrvalo. Naš cúvajúceho nepriateľa tvrdo prenasledujúci front prekročil čiaru Soly—Olšany—Traby-Ivje—Novogrudek.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Odpor nepriateľa *na celom fronte zme zlomili.* Počas prenasledovania dosiahli sme odsek Sdrveč nad Koreličiami, ako aj odsek Ščary od Krasina severozápadne. Ďalej na juh s nepriateľskými zadnými vojami sú boje. 100 ruských zajatcov a 3 strojové pušky sa nám dostaly do rúk.

Armády maršalla Mackensena: Naše od Logišina severovýchodne a východne napred potisknuté oddelenia pred obkolesujúcim útokom Rusov odtiahli sme za Oginský kanál a za Jasioldu. Naše oddelenia z tejto príležitosti pojaly so sebou 2 dôstojníkov a 100 mužov čo zajatcov.

25. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Lennewadenu juhozápadne, ďalej pri Vilejke a Rebune útoky Rusov sme odbili. Od Soly na juh pokračovali sme v našich frontálnych útokoch. Rusi nášmu napredovaniu na všeobecnej, od Smorgona cez Višnev, od Saberesiny na západ, po Djeljatiči (pri ústí Berезiny od Njemena) ťahajúcej sa čiare ešte odporovali. Pri Friedrichstadte jedon nemecký letún *sostrelil jedno ruské lietadlo.*

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Od Koreliči na sever Rusi sa tvrdošijne bránia. Naše čaty útokom dobily mesto *Negnieviči*. Aj od Novogrudeka severovýchodne odrazily viac silných protiútokov. Od Baranovic na východ a juhovýchod náš útok na západnom brehu Ščary napreduje. Niekoľko sto Rusov sme zajali. Od Medvjedžov na západ a ďalej na juh po Lijk prišli sme ku Ščare.

Armáda maršalla Mackensena: Položenie je nezmenené.

26. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Na fronte medzi Smorgonom a Višnevom na viac miestach vnikli sme do pozícií nepriateľa; bitka ešte trvá. Od Saberesiny na severozápad náš útok Rusov hnal za Berezinu. Ďalej na juh pri Djeljatiči a Ljubši prišli sme ku Njemenu. 900 Rusov sme zajali a 2 strojové pušky sme ukoristili.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Nepriateľa odtiskli sme ešte ďalej nazad. Priviedli sme 550 zajatcov.

Armády maršalla Mackensena: Položenie je nezmenené.

27. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** V rigskom zálive nemeckí letúni napadli ruské válečné lode, medzi nimi jednu radovú loď. Na radovej lodi a na jednom torpedoborci pozorovali sme trefery. Ruská flotta náhlive sa vzdialila severným smerom.

Na juhozápadnom fronte Dvinska (Dünaburgu) včera od nepriateľa dobili sme jednu novšiu pozíciu. Deväť dôstojníkov a vyše 1300 mužov sme zajali a 2 strojové pušky ukoristili.

Od Vilejky západne pokračujeme v našom útoku. Od mesta Smorgon na juh silné nepriateľské útoky sme odrazili. Medzi Krevom a Višnevom naše čaty postúpily napred.

Pravé krídlo a armády maršalla bavorského kniežata Leopolda Njemen po Ščerišy, ďalej ľavý breh Serveča a Ščary očistily od nepriateľa.

Od Baranovic na východ nepriateľ menšie predmostia ešte drží. Boj na celej fronte je ešte v prúde.

Armády maršalla Mackensena: Položenie sa nezmenilo.

28. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Nepriateľ, ktorého sme včera na juhozápadnom fronte Dvinska spät odtiskli, pokúsil sa, aby v jednej zadnejšej pozícii vydržal. Napadli sme ho a vyhnali.

Od Drysvjatského jazera južne sú jazdecké boje.

Výsledok armády generálobersta Eichhorna v bitke pri Vilne, v ktorej sme nepriateľa zahnali za čiaru Narocké jazero—Smorgon—Višnev, vo válečných zajatcoch a materiáli je nasledovný: 70 dôstojníkov, 21.908 mužov, 3 kanóny, 72 strojových pušiek a veľké množstvo batožiny, ktorú náhlive cúvajúci nepriateľ musel zanechať. Množstvo tejto koristi pre naše rýchle napredovanie len teraz sme mohli zostaviť. Dosiaľ oznámené čísla v tejto summe nie sú obsažené.

Od Smorgona južne náš útok ďalej napreduje. Od

Višneva severne prelomili sme pozíciu nepriateľa. Pri tejto príležitosti zajali sme 24 dôstojníkov a 3300 mužov, ukoristili sme 9 strojových pušiek.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Predmostia od Baranovičov na východ po boji sú v našej moci. Tristopäťdesiat válečných zajatcov sme priviedli.

Armády maršalla Mackensena: Položenie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Priechod cez Styr od Lucku na dol sme vynútili. Pod tlakom Rusi od Dubna severne na celom fronte všade cúvajú.

29. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Náš útok od Dvinska (Dünaburgu) na juhozápad po výšku Sventenského jazera postúpil napred. Od Drysvjatského jazera na juh a pri Pestanoch jazdecké boje ešte trvajú. Naša jazda, keďže válečné operácie armády generálobersta Eichhorna svojim proti nepriateľovi od boka urobeným útokom účinnive podporovala, opustila vidiek okolo Vilejky a od tejto na východ. Nepriateľ ostal nečinným. Od Vilejky na západ palbou nášho delostrelectva, rozprášili sme, bez náležitej opatrnosti, napredujúce nepriateľské stĺpy.

Medzi Smorgonom a Višnevom naše čaty víťazne napredujú.

U armád: maršalla bavorského kniežata Leopolda a maršalla Mackensena významnejšej udalosti sa nestalo.

Armády generála Linsingena: Rusov zahnali sme za Kormin a Putilovku.

30. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Dvinska na juh nepriateľa odtiskli sme na úzke priechody medzi jazerami od Vesselova východne. Medzi Drysvjatským jazerom a okolím Postavy svedené jazdecké boje pre naše divisie byly zdarné. Od Smorgona východne nepriateľskú pozíciu útokom sme prelomili. Tisíc Rusov, medzi nimi 7 dôstojníkov, sme zajali a 6 kanónov a 4 strojové pušky sme ukoristili. Od Smorgona južne boj ešte trvá.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Proti početným odsekom frontu namerané čiastočné útoky nepriateľa krvave sme odrazili.

Armády maršalla Mackensena: Položenie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Rusov pri hornom toku Korminu zahnali sme východným smerom. Asi 800 Rusov sme zajali. Dva ruské lietacie stroje sme sostrelili.

Z juhovýchodného bojišta.

26. septembra. U nemeckých čiat významnejšej udalosti sa nestalo.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Napredovanie cez mesto Pinsk.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy :

25. septembra. Na celom fronte od mora po Vogézy palba nepriateľova zosilnela a od Yperna východne medzi kanálom La-Bassée a Arrasom, taktiež v Champagne, od Prosmesa po Argony po najväčšiu prudkosť sa zvýšila. Po veľmi silnej, zčiasťky päťdesiat hodinovej delostreleckej príprave čakane útoky sa započaly. Angličania medzi železnicami vedúcimi z Yperna do Roulersu a Cominesu dnes rano postúpili napred. Ich útok — a síce na severnom krídle len po boji z blízka svedenom pred našou posíciu a v našej posíciu — sme už odrazili. Mimo tohto o1 Armentiersu severovýchodne a juhovýchodne a aj od kanála La-Bassée na sever útočia. Medzitým robia pokusy upotrebovaním plynov a smradlavých bomb.

Ako sme sa pozdejšie dozvedeli, Francúzi 23. septembra večer pri Souchezu vnikli do našich rozstrieľaných zákop, odkiaľ ich však naše čaty naskutku opäť vyprášili. Včera pri Souchezi a na oboch stranách od Neuville sme zase odbili nepriateľa. V Champagne od Prosmesu po Argonny robili Francúzi útoky, ktoré sme na najviac miestach odrazili. Tieto útoky zčiasťky už naše silné delostrelectvo zmarilo, zčiasťky však len

na niekoľko krokov pred našimi prekážkami v palbe našej pechoty a našich strojových pušiek sa rozpadly. Zpät hrnúce sa množstvá nepriateľove vo veľmi prudkej palbe delostrelectva a strojových pušiek veľmi značné ztraty utrpely. Na jednotlivých punktoch frontu boj z blízka je ešte v prúde. Slabé vytrhnutie Francúzov ku Bezange la Grande, od Luneville na sever, ostalo bezvýsledné.

Počas od mesiacov pripravenej francúzskej a anglickej offensivy započaté boje na väčšej časti frontu ďalej trvaly, bez toho, že by útočiacich v spomenutia hodnej mierie bližšie boly priviedly ku ich cieľu. Na morskom pobreží aj anglické lode sa pokúsily, aby svojou palbou, ktorú hlavne na Zeebrügge namerily, zamiešaly sa do boja. Nemaly zdaru. Po utonutí jednej lode a po porúchaní druhých dvoch lodí sa utiahly. Na ypernskom odseku nepriateľ utrpel veľké ztraty. Výhody nevydobil. Angličania dvoch Dôstojníkov, 100 mužov a 6 strojových pušiek nám nechali v rukách.

Od Lille juhozápadne podarilo sa nepriateľovi jednu našu divíziu pri Loose z prvej ochrannej čiary odtisknúť na druhú. Je prirodzené, že sme pri tejto príležitosti aj v rozličnosti medzi týmito dvoma posíciami v stavanom materiáli značné ztraty utrpeli. Náš protiútok, ktorý je v prúde, zdarne napreduje.

Rumy niekdajšej dediny Souchez dobrovoľne sme vyprázdnil. Početné iné útoky na tomto fronte ľahkým spôsobom sme odrazili, na mnohých miestach veľmi

ťažké ztraty zapríčiniať nepriateľovi. Pri tejto príležitosti zvlášte sa vyznačil 39. pluk landwehru, ktorý pri pokuse o prelomenie v mesiaci máji od Neuville na sever hlavný útok musel odraziť. *Tu sme vyše 1200 ľudí, medzi nimi veliteľa jednej anglickej brigády a viac dôstojníkov, zajali a 10 strojových pušiek ukoristili.*

V zápase zúriacom medzi Reimsom a Argonnami tiež bola prinútená jedna nemecká divisia od Perthesa severne svoju takmer 70 hodinovú neprestajnú palbou spustošenú najprednejšiu posíciu vyprázdniť a o 2—3 kilometre ďalej nazad ležiacu druhú posíciu zajať. Ináč všetky pokusy nepriateľa o vytrhnutie i tu sa zmarily. Zvlášte prudký bol boj od Mourmelon le Grande severne a bezprostredne od Argonn západne. Tu potom naše čaty nepriateľovi zapríčinily tie najväčšie ztraty. Severonemecký a hessenský landwehr vynikli v bitke. *Vyše 3750 Francúzov, medzi nimi 39 dôstojníkov, padlo do nášho zajatia.*

V povetrom boji naši letúni mali pekné úspechy. Jedon náš válečný letúň od Cambrai na západ sostrelil jedon anglický lietací stroj. Poručík Bölke, ktorý na próbu vyletel do povetria, od Metzu južne zapríčinil spadnutie jedného Voisinovského lietacieho stroja. Poddôstojníkovi Böhmovi, ktorý cieľom odohnatia k útoku proti Freiburgu chystajúceho sa, z troch strojov pozostávajúceho roja francúzskych letúňov, možno ďakovať

spadnutie dvoch lietacích strojov. Len tretí sa zachránil pred ním.

27. septembra. Na morskom pobreží je ticho. Len ďaleké lode daly jednotlivé bezúčinné výstrely na okolie Middelkerke.

Na odseku Yperna nepriateľ nezopakoval svoje útoky.

Od Lille na juhozápad veľkú nepriateľskú ofensívu protiútokni sme pristavili. Prudké, osihotené útoky nepriateľove od Loosa na sever, jako i na juh s najťažšími ztratami Angličanov sa rozpadly. Aj na okolí Soucheza, jako i na oboch stranách Arrasa krvave sme odbili každý útok. *Počet zajatcov vzrástol na 25 dôstojníkov a 2600 mužov a počet ukoristených strojových pušiek na 14.*

Medzi Reimsom a Argonnami ofensíva Francúzov vôbec nepokročila. Všetky útoky nepriateľove, ktoré pozdlž hradskej Somme Py—Suippes, taktiež od Beau Séjour Ferme—Massiges na sever a od Aisne na východ byly zvlášte prudké, s najťažšími ztratami nepriateľa sa zmarily. Počet zajatcov tu vzrástol *na vyše 40 dôstojníkov a 3900 mužov.*

Tri nepriateľské lietacie stroje, medzi nimi jedon francúzsky veľký válečný lietací stroj včera v boji svedenom od Yperna severovýchodne, od Lille na juhozápad a v Champagne, dva ďalšie nepriateľské lietacie stroje však následkom palby nášho delostrelectva a

Ulovenie obrovského dravca tigra.

pušiek od Lille juhozápadne a v Champagne spadly na zem.

Nepriateľskí letúni na mesto Péronne hodili bomby. Tu dve ženy a dve dievky zabili, desať občanov ťažko poranili.

Zmarená offensíva Francúzov a Angličanov na francúzskom bojišti.

Zürich, 30. septembra, «Tagesanzeiger» o položení, ktoré stvorila na západnom bojišti veľká francúzsko-anglická offensíva, píše: Francúzi nikde neoznamujú vtrhnutie do druhej ochrannej čiary Nemcov. S týmito

cúzskej strany na nemecké posície za tri dni vystrelili vyše jedného milióna nábojov.

Kopenhága, 30. septembra. Dľa anglických telegramov na západnom fronte bola taká strašná kanonáda, že dunenie kanónov bolo počuť až po Paríž. V posledných 24 hodinách bol strašný krvavý kúpeľ. Predvčerom ne celom fronte viedly sa rozhorčené boje.

Nielen na suchu, lež i v povetrí a od mora bojovali. Francúzsko-anglická kanonáda prevyšovala každú fantáziu. Tisíce a tisíce nábojov bez prestania padalo na nemecké posície z množstva kanónov rôzneho kaliberu.

Hroby honvédov v jednej poľskej hore.

oznamujú, že hlavné obranné posície Nemcov ostaly úplne nedotknuté. Také prelomenie nemeckého frontu aké sa stalo s ruským frontom na východe, na západe nikde nenastalo a tak aj štvrtá veľká offensíva Joffreva bezvýsledne sa strokotá a na dosavadnom položení nič nezmení.

Berlin, 30. septembra. Tunajšie vojenské kruhy neveria, že by francúzsko-anglická offensíva mala rozhodujúce výsledky. Nemci na všetkých ohrožovaných punktoch postavili rezervy. Pokus Francúzov o prelomenie nemeckého frontu teda aj naďalej skončí sa s ťažkým nezdarom. Válečný zpravodajca «Vossische Zeitung»-u oznamuje, že takej delostreleckej palby, aká je teraz na nemecko-francúzskom bojišti, ešte nebolo.

Dľa rotterdamskej zprávy «Lokalanzeiger»-a londýnskemu «Daily Mail» oznamujú z Paríža, že z fran-

Osvedčenie nemeckého hlavného veliteľa.

Köln, 30. septembra. Osobitý zpravodajca «Kölnische Zeitung»-u na hlavnom válečnom stáne shováral sa s hlavným veliteľom nemeckej armády o bojoch na západnom fronte. Hlavný veliteľ povedal, že boly strašné útoky a tieto sprevádzal taký delostrelecký boj, akého ešte nevidel. Rozhodujúceho zdaru nová offensíva na žiadon pád nebude mať. Ranení a zamenení hovoria o divokosti bojov a ručných zápasov. Všetci uznávajú húževnatosť a chrabrosť nepriateľa, ale samocitne prizvukujú: «Predsa sa neprelomia!» Hlavný veliteľ o držaní sa nemeckých čiat riekol: «Naši ľudia sa veľkolepe držia. Ani to nemôžem dostatočne prizvukovať. Teší sa moje srdce, že mám takýchto ľudí.»

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťana!»

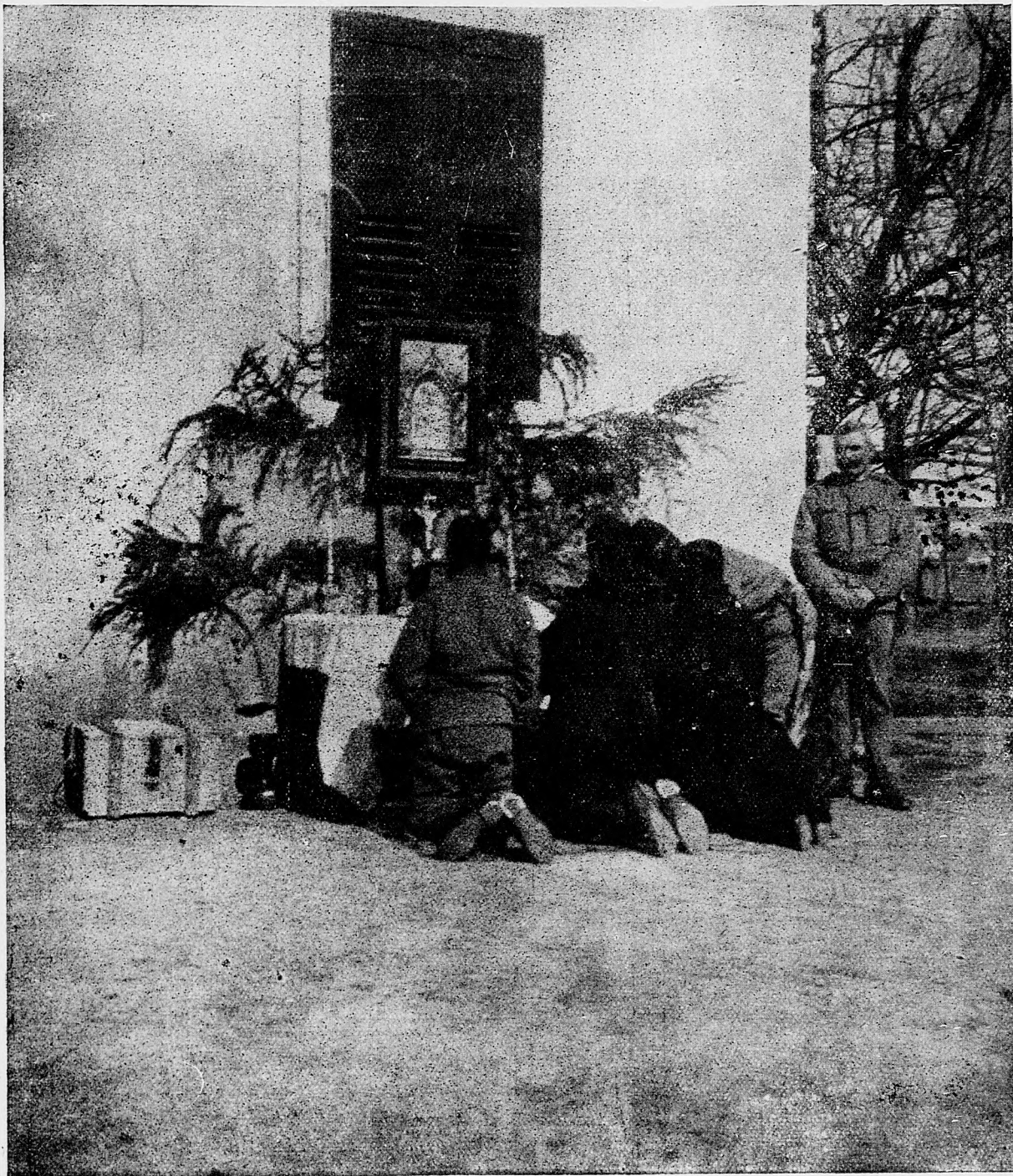
Anglická mienka.

Londýnsky «Daily Telegraph» píše: Nemecký front neprelomili. Nevieme, či prelomenie bolo jadrom válečného plánu. Pominulé udalosti sú právdepodobne len prvými momentami mohutného válečného plánu.

ním boly by sme ešte trochu počkali, ale všeobecné polozenie, hlavne veľké na Rusko uvalujúce sa ťažkosti netrpely ďalšie odkladanie.

Hollandský rozsudok.

Amsterdam, 30. septembra. Časopisy pripomínajú

Pred táborským oltárom.

«Daily Mail» píše: Najmúdrejšie je sledovať heslo, že posily nikdy sú neni väčšmi potrebné, ako po veľkej bitke a vychádzať z toho, že ešte veľmi mnoho bitiek musíme sviesť, kým Nemcov zaženieme za Rýn. Napredovanie spojencov na mape neukazuje voláko veľmi mnoho.

Vojenský spolupracovník «Times»-u píše: S útoče-

obrat, ktorý v posledných 24 hodinách vo vojenskom položení nastal v prospech ústredných mocností a o ochromení západnej ofensívy spojencov. «Nieuws Van den Dag» píše:

— Je zrejmé, že v sobotu a v nedeľu docielený úspech spojencov začiatkom bol pekný, ale sám v sebe nič neznamená, jestli nenasledujú rýchle, spomenutia

hodné napredovania a jestli po prvom rade streleckých zákop nepadne rýchle aj druhý a tretí rad. Kým sa toto nestane, o prelomení nemeckého frontu nemôže byť ani reči, ani o utiahnutí sa Nemcov po Rýn alebo čo aj len po riekú Maas.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostiach bojišťa proti Rusom, Francúzom, Angličanom a Talianom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy :

Dardanellský front.

26. septembra : Naše delostrelectvo na odseku Anaforty opäť spustošilo jednu časť nepriateľských streleckých zákop. Na odseku Ari Burnu jeden nepriateľský kanón na Jukšekširte naša palba urobila neupotrebitelným. Na odseku Sed il Bahru pred našim ľavým krídlom rozhodnutím jednej míny spustošili sme jednu časť streleckých zákop a drôtených prekážok nepriateľových, taktiež protimíny ; nepriateľskí pioníri prišli o život.

Irakský front.

Dňa 22. septembra dve nepriateľské jazdecké stotiny, ktoré na ľavom brehu rieky Tiger s piatimi batteriami chcely tiahnuť proti našim posíciám, protiútokom sme odbili. Naše silné objavujúce stĺpy účinným prekvapujúcim útokom ťažké ztráty zapríčinili nepriateľským válečným silám a prišli ku veľkej válečnej koristi.

Dardanellský front.

Pri Anaforte naše objavujúce stĺpy na ľavom krídle z nepriateľských streleckých zákop asi 30 pušiek a válečné prostriedky priniesly so sebou. Tieto stĺpy zpätzaujaly jednu časť tých posícií, ktoré nepriateľ z príležitosti vysadnutia na breh bol odsadil. Pri Ari Burne bola slabá obapolná strelba. Pri Sed il Bahre jedno naše oddelenie na ľavom krídle ručnými granátmi napadlo posíciie nepriateľa pre hádzanie bomb a prekázalo, aby nepriateľ hádzal bomby.

Kaukazský front.

Od Vanu na východ, na okolí Hošabu naše napred potisknuté oddelenia zbily nepriateľa, ktorý bol prinútený utekať východným smerom. Mnoho pušiek a válečných prostriedkov ostalo nám v rukách.

Ináč nestalo sa žiadnej významnej udalosti.

27. septembra : V odseku Anaforty z pravého krídla vyslané naše výskumné oddelenia 43 pušiek a muníciu ukoristili. Dňa 25. t. m. naše delostrelectvo okolo Meštantepe bombardovalo tábor nepriateľa, v ktorom narobilo ťažkú škodu.

V odseku Ari Burnu jedna mína, ktorú sme pred našim pravým krídlom rozhodli, spustošila jednu ne-

priateľskú protimínu. Naše delostrelectvo na ľavom krídle umlčalo nepriateľské delostrelectvo, ktoré na palbu odpovedalo a tri dopravné lode, ktoré vo výške Ari Burnu započaly vykladanie, prinútilo k úteku. V odseku Sed il Bahru z bomb, ktoré nepriateľ 24. t. m. hádzal, ani jedna nepadla do našich streleckých zákop, naproti tomu viac našich bomb v nepriateľskej streleckej zákope vybuchilo.

Na ostatných frontoch niet žiadnej významnej udalosti.

Taliano a Dardanelly.

Sofia, 28. septembra. Dľa mienky dobre informovaných politických kruhov Taliansko sa konečne zrieklo zúčastnenia sa akcie proti Dardanellám. Ohľadom tohto rozhodnutia mala rozhodný vplyv zvlášte mienka kráľa Viktora Emanuela a Cadornu, ktorí boli proti použitiu talianskych vojakov pri Dardanellách. Pre stanovisko Talianska, ktoré sa protiví cieľom anglickej vlády, medzi Anglickom a Francúzskom, z druhej strany medzi Talianskom znova sa začalo vyjednávanie.

28. septembra. Položenie je neznemené. Rozličnými smerami vyslaté naše výskumné oddelenia v odseku Anaforty a na okolí Kerevišdere do klepeca vlákaly dve nepriateľské výskumné oddelenia a zajaly ich. Prekvapujúcim napadnutím nepriateľských zákop zbraň, muníciu, telefonový a technický materiál sme ukoristili.

Na ostatných frontoch niet nič zvláštneho.

Francúzske soznanie.

Parižsky časopis «Petit Parisien» prináša list vyslanca Merlina. Vyslanca zdravotníckeho výboru francúzskej komory vyslali ku Dardanellám do kontrolného výboru. Vyslanec Merlin píše v liste, že dardanellská expedícia sa zle započala a už i zasekla, kdežto jej význam je pre spojencov veľký. Pre expedíciu treba vypracovať nový program, nový plán, lebo jej hrozí nebezpečie, že sa neslávne zmarí každý jej plán.

29. septembra. Položenie je nezmenené.

Dňa 27. septembra naše pobrežné batterie pri Kerevišdere potopily jednu nepriateľskú torpedovú loď a na pobrežnom páse pri Sed il Bahre účinnive bombardovaly nepriateľské posíciie.

V noci na 28. t. m. rozličnými smerami vyslané naše výskumné oddelenia z úkrytu náhle napadly jedno nepriateľské výskumné oddelenie. Jedna čiastka posledných padla, druhá čiastka sa však dostala do zajatia. Druhé nepriateľské výskumné oddelenia naši prinútili k úteku a ukoristili muníciu a pušky väčšieho množstva, ktoré utekajúci nepriateľ zanechal.

Dňa 28. septembra naše delostrelectvo v odseku Sed il Bahru viac nepriateľských batterii, ktoré za istý čas bombardovaly naše posíciie, prudkou palbou umlčalo.

Na ostatných frontoch nič nového.

30. septembra. Na odseku Anaforty naše výskumné čaty v noci s 26. na 27. septembra bombami urobily

nečakaný útok proti streleckým zákopom nepriateľovým, medzičím ukoristily 50 pušiek, bodáky a ďalekohľady. Na Odseku Ari Burnu naše batterie umlčaly na pravom krídle jednu z troch kanónov utvorenú nepriateľskú batteriu; jeden kanón zničili. Na odseku Sed il Bahru 27. septembra na nezmenenom fronte bola palba pechoty, na ľavom krídle delostrelecký boj a hádzanie bomb. V centre asi 50 nepriateľských vojakov pokúsilo sa o útok, ale keď zo svojich úkrytov prišli o niekoľko krokov napred, naša palba ich zväčša zničila. Pozostatok späť utiekol do svojich streleckých zákop. Dňa 27. septembra jeden náš letúň na ostrove Lamnos hodil bomby na jednu šopu nepriateľských lietacích strojov. Jedna bomba trafila.

Zasadnutie tureckej komory.

Carihrad, 29. septembra. Po poldesiaty mesačnej prestávke komora 28. septembra opäť začala účinkovať.

Po uhodnovernení zápisnice posledného zasadnutia a po vybavení bežných záležitostí podpredseda prečítal prípis veľvezíra, ktorý sdeľuje fetvu z 27. marca r. 1915., ktorá sultána vyhlasuje za Ghazi (víťazného). Komora fetvu so živým súhlasom vzala v známosť a uzavrela, že sultánovi tlumočí blahoželania.

Jedon člen komory navrhol, aby snem pri Dardanellách bojujúcej armáde za hrdinskú obranu morských úžín a Gallipolského polostrova vyslovil vďaku. V súvisi s týmto návrhom podpredseda hlasom najväčšieho uznania oceňoval hrdinské skutky tejto armády. Upamätával na to, že udalosti daly za pravdu predsedovi komory Halilovi, ktorý na poslednom zasadnutí komory povedal, že Dardanelly budú hrobom mocnosti štvorspolku. Narod — riekol podpredseda — vždy bude povďačný Dardanelly brániacim čatám, ktoré robia divy.

Novšia assentírka 19—42ročných a popisanie oslobodených.

Všetcia uhorskí a rakúski štátni občania a v Bosne a Hercegovine príslušnosť majúci, ktorí sa narodili medzi 1. januárom r. 1873. a 31. decembrom r. 1896. a teraz neslúžia pri vojsku, bez ohľadu na to, že dosiaľ neboli uznaní za súcích ku vojenskej službe, alebo ak boli uznaní za súcích ku vojenskej službe a narukovali, ale pozdejšie pre nesúcosť boli prepustení a všetcia medzi 1. januárom r. 1865. a 31. decembrom r. 1897. narodení, ktorí by sa už boli mali ustanoviť na predošlých assentírkach, ale tejto svojej povinnosti neurobili zadosť, budú znova popísaní. Cieľom tohto popisu v Budapešti hausmajstri patričným 3. oktobra dajú certifikáty, ktoré patriční majú behom 24 hodín vyplniť a odovzdať hausmajstrom. Kto certifikát nedostane, má si okresnému predstavenstvu ísť preň. Všetcia, ktorých v Budapešti takto popíšu, medzi 27. oktobrom a 31. decembrom povinní sú ustanoviť sa k

náhradnej assentírke. K assentírke každý popísaný písomne bude povolaný. Kto by takéhoto povolania do 1. decembra nedostal, povinný je aj bez povolania ustanoviť sa na assentírku. O čase narukovania odobratých vydajú osobité nariadenie.

Všetcia ku vojenskej službe pri landšturme povinní medzi 1. januárom r. 1873. a 31. decembrom r. 1896. narodení, ktorí od aktívnej služby pri landšturme boli oslobodení, tiež znova budú popísaní. Cieľom tohto popisu v Budapešti hausmajstri patričným 3. oktobra dajú certifikáty, ktoré patriční majú behom 24 hodín vyplniť a odovzdať hausmajstrovi. Certifikát má vyplniť každý oslobodený landšturmista, či je vojensky vycvičený a či nie. Kto certifikát nedostane, má si k okresnému predstavenstvu ísť preň. Oslobodení landšturmisti u predstavenstiev majú dokázať, prečo sú oslobodení. Toto dokazovanie v Budapešti dovolené je od 18. do 23. oktobra.

Čo má každý vojak bez pochyby vedieť?

Stoj! — (Halt ver da?) — Kto si?

(Pokračovanie.)

Kto sa domnieva, že víno, pivo, pálenka, rum, líker, koňak, slivovica, borovička, terkelica a iné liehové nápoje človeku dodávajú sily, pri zdraví ho udržujú, krv rozmnožujú, teplotu tela napomáhajú, od nákazlivých nemocí ho ochraňujú — ten sa veľmi mylí a omyl svoj neskoršie istotne oplakávať bude, keďže požívanie alkoholu práve opačne pôsobí. Prečítaj si už uvedené následky požívania liehovín. Pokračujme však ďalej. Pitie liehovín je hlavnou príčinou rozširovania sa pľúcnych chorôb, ktoré i v našej vlasti hojnú žatvu majú. Eudia predtým upotrebovali červené víno, silné liehoviny, aby cholera, tifus, horúčku, červienku a iné nákazlivé nemoci nedostali; a predsa jeden za druhým umierali. Teraz už inakšie liečia takéto choroby a zväčša vždy s prajným výsledkom. Veď viac ako 134 univerzitných profesorov, zväčša lekárov sa nasledovne osvedčilo: «Je vecou už dokázanou, že požívanie liehových nápojov i v tej najmenšej miere — ako je to pri miernych v obyčaji — není na osoh a ku zdraviu človeka. Tá mienka, že mierne požívanie liehovín účinkuje na ústrojnosť tela posilňujúce, ho zohrieva, trovenie žalúdka napomáha, myseľ ľudskú veselšou a vtipnejšou činí — tá mienka je chybná a dľa vedeckého preskúmania aj za bezzákladnú uznaná.»

Alkohol záhubne pôsobí zvlášte na vojaka, lebo nielen, že ho telesne kazí, lež pozbavuje ho aj zručnosti — šikovnosti pri strieľaní — tak že vojak alkohol požívajúci nebol nikdy dobrým strelcom. Má zrak veľmi slabý, pri maširovaní chytro vystane, ba i ťažkým nemociam chytřejšie podľahne.

Užívanie liehovín i pri vojakoch je hlavnou príčinou neposlušnosti, vzdorovitosti, všeliakých prie-

stupkov a výtržností. Tak na pr. u nás v Uhorsku zo 100 súdobne dokázaných priestupkov bolo 80 takých pádov, pri ktorých pálenka, víno alebo pivo bolo príčinou vyšetrovania zavedeného proti vojakom. Že obecný vojak sprotiví sa oproti svojemu predstavenému — že je surový oproti nemu, vo 100 pádoch 75 ráz je toho príčinou alkohol, ktorý i rozum vojaka zatemňuje.

V Nemecku r. 1910 bolo 8674 súdobne potrestaných ľudí, ktorí v opilstve dopustili sa trestuhodných výstupkov. Vo Francúzsku ale 75 tisíc ľudí rozmýšľa vo väzení o tých výtržnosťach a zločinoch, ktorých sa každoročne dopúšťajú.

Užívanie liehovín vedie do veľkej nemravnosti a je spolu i rozširovateľom pohlavných nemocí. Lebo alkohol pozbavuje človeka rozvahy a dobrej vôle; čini ho necudným a zvierackým. Slyš, čo hovorí Písmo sväté: «Vino čini človeka chlipným, korhelstvo ale odbojným.» Prís. 2., 1. Lebo: «Vino klame toho, ktorý ho požíva.» Hab. 2., 5. «Vino a opilstvo pozbavujú človeka rozumu.» Oz. 4., 11. «Nebuď žiadostivý na víno, keď sa v sklenici blyští barva jeho — a lahodne vchádza dolu hrdlom, ale naposledy ako had poštiepe a ako bazilisk rozleje jed. Oči tvoje škúliť budú za cudzou ženou a srdce tvoje odvráti sa od pravdy a ty podobný budeš u prostried mora spiacemu veslárovi, ktorý ztratil veslo.» Prís. 23., 29.

Bože môj! Koľko vojakov by si bolo čistotu tela zachovalo, keby opojné, liehové nápoje neboli požívali. Oni najprv len do krčmy sa ponáhľali — tu odtiaľ potom viedla ich cesta do domu necudnosti a nemravnosti. Je vec zrejmá, že taký zpusťlý, nemravný dom by neprevádzal obchod s telami bez alkoholu. I to je zistené, že so 100 takých zkažených tvorov je 75, ktorých rodičia korhelstvu oddaní boli. A títo nešťastníci chodiaci do domov necudnosti sú všeliakými hnusnými chorobami nakazení. Na tisíce je počet týchto nakazených. Nákazu túto prinášajú i do svojho domova, ktorá prechádza i na manželku a dietky. Rozhľadni sa len po mestách a dedinách — koľko tam spatíš škrofulósných detí! Tieto chudatá musia trpeť pre hriechy svojich rodičov. A v Nemecku zmedzi 100 vojakov je 50 takto nakazených. A keď sa pýtaš, kde sa ich chytila táto nákaza — odpoveď smutnú dostaneš: že v nemravnom — zpusťlom dome. V rakúskom vojsku je 64 %, vo francúzskom ale 68 % tých vojakov, ktorí alkoholu svoju hnusnú chorobu pripísať majú.

Nech slúži k odstrašujúcemu príkladu dokázaná a smutná skutočnosť, ktorá to dokazuje, že alkohol je na zkažu štátu a spoločnosti ľudskej, že toho, ktorý mu je otrokom, telesne, duševne a mravne na vnivoč obracia ešte aj v jeho potomkoch. Anglická vláda totižto s pozornosťou sprevádzala život potomkov jednej zpusťlej — korhelstvu oddanej ženy, Idy Jurke, narodenej r. 1740. Zmedzi 709 potomkov tejto korhelice bolo 106 nezákonných detí, 181 zpusťlých, 112 žobrákov, 46 biednych tulákov, 76 zbojníkov a medzi

týmto 7 vrahov. Údovia tejto zkazenej rodiny pre spáchané zločiny, dohromady 116 rokov vo väzení strávili a za 34 roky len z dobročinných základín rozličných ústavov sa udržať mohli. Štát rátajúc už i trovy väzenia a kroz týchto lumpov zapríčinenú škodu na potomkov tejto korhelice vydal 6 millionov korún.

Z tej príčiny najšľachetnejší skutok lásky oproti bližnému vykonáva ten človek, ktorý oproti alkoholu bojuje. Aj ty vojaku — drahý vlasti bojovníku — môžeš spolu účinkovať na premoženie najväčšieho nepriateľa človečenstva — totižto na premoženie alkoholu. Je len «Abstinencia», to jest: úplné sa zdržovanie od všetkých opojných nápojov, tedy i od vína a piva. Lebo s miernym požívaním liehovín korhelstvo nikdy nevykoreníme.

Dajme tomu, že by ešte dnes tých 400 tisíc korhelov, ktorí našu vlasť oblažujú, náhle zomrelo; vtedy by na krátky čas ani korhelov nebolo; lenže o niekoľko rokov z tých mierne požívajúcich mnohí by sa zase pokazili a korhelmi sa stali. Jestli by ale dnešným dňom celá krajina vôbec všetkých nápojov sa zriekla, vtedy to nebezpečenstvo — alkoholizmus — by prestalo.

(Dokončenie nasl.)

Nedajme hynúť užitočným vtákom.

Keď je tu zima, aj tie najtenšie halúzky stromov prikrýva vrstva snehu alebo ľadu, zastierajúc všetku živnosť pre vtáčkov, vtedy na tisíce hynú od hladu tie naše vtáčky, ktoré keďby prezimovaly, ničily by našim rastlinám škodiaci hmyz. Jestli teda týchto našich užitočných vtáčkov chceme zachrániť pred hladom, chovajme ich, keď je veľa snehu alebo keď je daždivá zima.

Títo vtáci, ako vieme, v zime keď nemajú hmyzu nadostač, hľadajú si masťnú živnosť a sletia ku pr. na slaninu zavesenú na povale, lebo potrebujú také živné látky, od ktorých sa teplota vyvinuje v nich.

Najlepšie im je teda pohadzovať nejakú masť alebo nejaký olejovitý pokrm. Semiačka im sice môžeme dávať aj osobite, ale je lepšie, keď konopné, tekvičné, semiačko zo slnečnika podrvené smiešame s lievčiacim alebo ovčím lojom a položíme to na také miesto, kde si ho vtáčkovia najdú. Ku olejovitým semiačkam môžeme pridať aj proso, šrotovaný ovos, pozostatky z mäsa a omrviny chleba.

Tá okolnosť, že takýto «koláč pre vtákov» aj hotový možno dostať v obchode, zimné chovanie vtáctva veľmi obľahčuje a robí ho pohodlným. Kuchyňské pozostatky tiež dobre pomôžu vtákom, len im do vody alebo do mlieka zamočený chlieb nedávajme, lebo toto vo vlhkom počasi zksyne a od toho vtáci veľmi ľahko vyhynú.

Každý deň sa nemusíme ustávať s vykladáním pokrmu pre vtákov, dosť je, keď im raz za týždeň vyložíme toľko potravy, koľko im na týždeň postačí, len kedyvtedy nakuknime, či sa im už potrava neminula.

Najnovšie pre sýkorky ošklbané mrtvoly vtákov a odratých menších cicavcov zavesia na stromy, toto pokračovanie možno odporúčať zvlášte hájnikom, horárom, ktorí zastrelia mnoho takých škodlivých vtákov a iných zvierat, ktorým by ináč žiaden ošoh nevzali.

Takým vtákom, ktoré sa živia výlučne semenami, zodpovie bársjaké obilné zrno, zvlášte pozadok, len ich chlebom a varenými zemiakami nechovajme.

Taký človek, ktorý cez zimu kŕmi na to odkázaných vtáčkov, nielen že koná Bohu milú vec, ale vykonáva aj vec múdru, osožnú, pretože vtáci, to čo sme cez zimu na nich vynaložili a čím sme ich zachránili pred hladom, nám na budúci rok kazením škodného hmyzu mnohonásobne vynahradia.

Dochovávanie kôz.

Pľúcna nákaza, ktorá je v mnohých krajoch medzi dobytkom rozšírená, kozy sa nechytí. Toto je taká výhoda, ktorá časom veľmi prispeje k tomu, aby koza zaujala hodnejšie miesto medzi dobytkom domácim, ako doteraz. U nás je pomerne málo kôz, lebo na 100 obyvateľov len 2 kozy prípadnú, kdežto v Rakúsku 5, v Prusku 6, vo Švajciarsku 14, v Norvegiu 23 a v Grécku ich už 119 pripadá na 100 obyvateľov.

Koza pomerne viac užitku donesie, ako krava; jeden odborník píše o dôchodku z kôz nasledovne:

Koza dáva mlieko. Množstvo mlieka je rôzne. Na Alpách, kde sa koza po kopcoch pasie, dáva zriedka viac denne ako 1·2 litra mlieka, kdežto tam, kde sa koza doma kŕmi a rozumne sa s ňou nakladá, tam sa môže denne 2—3 krát dojiť a tu dá denne 3—4 litre mlieka.

Kozie mlieko je veľmi tučné, zaživné a snadno ztraviteľné; má síce silnú, mnohým ľuďom odpornú chuť, ktorá sa ale domácim kŕmením zmeňuje a potom netreba takú kozu držať, od ktorej mlieko zapácha, lebo také mlieko majú len niektoré kozy.

Pri dobrom kŕmení a rozumnom opatrovaní je kozie mlieko lepšie a tučnejšie, ako mlieko kravské a ovčie. Chutné je ako sladká smetana. Koza nenie tak mnohým nemociam vystavená, ako krava a ovca, čo z ohľadu na ľudské zdravie je dosť dôležité. Preto odporúča sa teplé kozie mlieko čo najlepšie, zvlášte malým deťom. Matky, ktoré nemôžu svoje detky nadvážiť, môžu sa spoľahnúť na kozie mlieko, ono skoro úplne môže nahradiť mlieko materinské.

Práve preto, že kozie mlieko je veľmi zdravé, upotrebuje sa za liek v mnohých nemociach pľúcnych a prsných. Mlieko kozie pije sa najviac hneď po vydojení, teda hneď teplé.

Maslo z kozieho mlieka je sladké, biele a mastnejšie, ako maslo kravské. Z 50 kgr. mlieka vyrobí sa asi 1½ kgr. masla. To je pomerne s kravským mliekom dosť slabý výsledok, ale to odtiaľ pochádza, lebo mlieko kozie je tak utvorené, že tuk nedá sa z neho vybrať a preto kozie mlieko lepšie sa môže upotrebiť na syr,

z 50 kilogramov mlieka dostaneme 9—10 kilogramov výtečného syru.

Či sa lepšie spláca držať kozu, alebo kravu, pokusy o tom sú rôzne. Koza pri váhe 30 kgr. spotrebuje denne 1·05 kgr. sennej hodnoty a pri tom dá denne 1·7 litrov mlieka, kdežto krava pri 300 kgr. váhy keď spotrebuje denne 10½ kgr. sena, nedá 17 litrov mlieka, koľko by ho pomerne k spotrebenej krme dať mala.

Z udaného porovnania vysvitá, že chov kozí by sa splácal pre mlieko. Pre chudobnejšie rodiny koza je vskutku pokladom záživných pokrmov, lebo koza lepšie dojí, keď sa doma na maštali drží, ako keď chodí na pašu a preto nemá základu tá výhovorka, že kozu nespláca sa preto držať, lebo obžiera mladé stromky.

Pomer krme k dobytku.

Kým obilie malo menšiu cenu, lichvu v hospodárstve najviac len preto držali, aby mali role čím obrobiť a aby sa mohlo koľko-toľko trusu dorobiť. Teraz sa ale okolnosti zmenily, obilie má cenu, čo teda robiť, aby nám hospodárstvo ešte väčší užitek donášalo? Chovajme tak dobytok, aby nám krem roboty a trusu aj nejaký dôchodok donášal.

Keď chceme, aby nám dobytok dôchodok donášal, predovšetkým držíme sa toho pravidla, že neslobodmo nikdy viac lichvy držať na maštali, ako môžeme dobre prezimovať, lebo je to už mnohými pokusmi dokázané, že dve dobre krmené kravy viac užitku donesú, ako tri slabo krmené. Obyčajne sa tak rátava, že jedna krava potrebuje denne toľko sena, koľko 1/60 čiastka jej váhy obsahuje, teda za 60 dní toľko sena, koľko ona sama váži. Táto koľkosť ale je potrebná len na udržanie života, keď chceme, aby krava bola v dobrom mäse a aby dobre dojila, potrebné je ešte raz toľko sena.

Rátajme, jakoby to v skutočnosti vyšlo.

1. Jeden gazda má 3 kravy, každá váži 500 kilogramov, teda majú 1500 kgr. váhy a má 1500 kgr. sena, ktoré musí za 60 dní vytrvať. Pri tomto kŕmení všetky 3 kravy vyžijú, ale nedonesú žiadneho užitku.

2. Druhý gazda má 2 kravy a tiež toľko sena, teda 1500 kgr. toto skŕmi tiež za 60 dní. Z týchto 1500 kgr. sa spotrebovalo na vyžitie 2 kráv a 500 kgr. sa spotrebovalo na tvorenie mäsa a mlieka.

Z týchto dvoch príkladov teda vidno, že v prvom páde na dobytku nič neprirástlo, v druhom ale páde 500 kgr. donieslo užitek. Opatrný gazda držať sa bude dľa tohoto druhého príkladu.

K vyrátaniu toho, koľko kusov lichvy môžeme pri istej zásobe krme držať, za základ rátania sa berie «záživnosť sena». Záživnosť 1 m. centa sena je toľko čo 5 m. centov zelenej krme, alebo čo 2 m. centov krmnej slamy, alebo čo 50 kgr. zrna, alebo čo 2 m. cent. zemiakov.

Ponevác zásoba krmiva nesmie prevyšovať objemnosť sena, tak pri kŕmení treba na to hľadať, aby krmivo

bolo tak smiešané, žeby denná zásoba neprevýšila objemnosť sena: do žalúdka prežuvavcov sa totiž viac nevmetí. Z tohoto vidno, že k. p. samou slamou krmiť nebolo by radno, žalúdok prežuvavca by to nevládal stráviť.

Priestor a približiteľná váha niektorých krmných látok:

1	kubičný meter sena	váži 75 kg.
1	« « ozimnej slamy	« 71 «
1	« « ovsenej «	« 47 «
1	« « jačmenej «	« 40 «
1	« « hrachovej «	« 44 «

Pri miešaní krme treba sa usilovať, aby miešaniiny boli také, ktoré čo do objemnosti i do záživnosti senu najlepšie zodpovedajú.

CHYRNIK.

Gróf Adolf Pongrácz †. Titulárny biskup, považsko-novomestský prepošť gróf Adolf Pongrácz, domáci veľkňaz jeho svätosti pápeža, rytier jeruzalemského sv. Hrobu, dňa 16. septembra usnul v Pánu. Zosnulý narodil sa 15. júna r. 1837. v obci Vágnelec (stolica trenčianska), žil teda 78 rokov. Za kňaza vysvätený bol roku 1859. Roku 1870. stal sa farárom v Nagykeri, o rok pozdejšie považsko-novomestským prepoštom a farárom, r. 1896. dekanom čachtického dekanátu, roku 1907. ale titulárnym biskupom. V posledné roky chorlavel a s vysokým vekom pochodiaca slabosť vyhasila v ňom život. Nebohý vynikal svojou štedrosťou a zvlášte na poli katolíckej výchovy získal si veľké zásluhy. Telesné pozostatky zosnulého 29. septembra predpoludním uložili na večný odpočinok v krypte považsko-novomestskej präpositúry. Jeho smrť v širokých kruhoch vzbudila úprimnú sústrasť.

Dp. František Richard Osvald, dekan-farár na tekovskej Teplej, dňa 3. októbra slávil svoje 70-té narodeniny. Meno toto ligotá sa na poli cirkevnom jako hviezdy nebeské pred trónom Božím, a vo večnej pamäti Iudskej zachované bude na vždy. *Ja som Katolíkom a Slovákom!* To bolo a je heslom, ktoré nášho Osvalda viedlo a vedie po ceste života a povzbudzuje, aby srdce svoje a činnosť svoju venoval cirkvi a svojmu ľudu. Pole jeho činnosti je tak široké, tak ďaleké, že ho jednou úvahou zahrnúť nemožno. Jeho náboženské a dejepisné spisy a knihy, ktorým nábožnosť zvelebil, sú dostatočným dôkazom toho, že muž tento zasluhuje si celým právom oslavy a uznania všetkých slovenských katolíkov. Krem dejepisonáboženských cestou časopisectva nášeho uverejnených článkov, vydal množstvo modliacich knižiek, kázni a iných spisov. Avšak všetkým týmto prácam, namáhaniam, obetivosťam náboženským zápalom a všestraným zásluhám, najskvelejšiu korunu dodaly trpkosti, ktoré zasluženého muža potkaly. Prijmi tedy, dôstojný otče, v deň tento slávny naše vďaky za tvoju činnosť, ktorá veriaci ľud náš k

novému životu kriesila. Ako dobrý pastier nemlč, ale volaj i pas ovečky svoje ďalej. My ti dnes, dôstojný otče, úplný radostný súcit náš venujeme; my z hĺbiny srdca dnes voláme: Bože, Otče daj Františkovi Richardovi Osvaldovi na mnohé a mnohé ešte roky sily, zdravia a požehnaní!

Z biskupstva spišského. Vnúť. skut. tajný radca osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy, vydal nasledujúce nariadenie: Vyzývam svojich kňazov, aby v druhú nedeľu októbrovú, ktorá nedeľa venovaná je Veľkej Panne Uhrov, odbavili služby božie s vyložením Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej a aby v ten deň v každom farskom kostole vyložená bola Prevelebná Sviatosť Oltárna k verejnej poklone až do večera, a aby sa pred ňou konala stála ružencová modlitba za víťazný pokoj. V minulosti vydobilo kresťanstvo svoje skvelé víťazstvá sprostredkovaním Panny Marie a tie veľkolepé víťazstvá, ktoré naša Monarchia v tej svetovej vojne preukázať môže, začaly sa v mesiaci Marianskom; v máji. — Osvietený pán biskup obetoval na novú rímskokatolícku školu spišskej obce Vyšný Slavkov 1000 korún. — Dolnokubínsku faru v Orave dostal Štefan Haluška, farár v Oravke. — Žiačky ružomberkskej rímskokatolíckej dievčenskej polgárky k spomoženiu vojakov oslepnutých vo vojne obetovaly 30 korún.

Spolok Katolíckeho Karitáasu v Budapešti pre našich nemocných a ranených hrdinov pýta bielizeň, vreckové šatky, štrimpfle, onuce, uteráky, posteľné plachty.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Už sme oznámili, že jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi 5000 korún dal k spomoženiu šárišského obyvateľstva stihnutého ruským vtrhnutím. Tiež k spomoženiu Šárišanov z údov jágerskej hlavnej kapituly dali Gábor Csekó a dr. Ján Böhm po 2000, Melchior Konez, Emil Ridáresik, Franc Blazsejovszky a dr. Štefan Ambrus po 1000 korún. — Jágerský arcibiskup najnovšie obetoval na katolícke dobročinné ciele 2600 korún. — Dóza Szilágyi, premonštratský professor vo Veľkom Várade, dal na válečný sirotinec 2000 a Ferdinand Rott, praelát-kanonik v Budapešti, 300 korún. — Pavel Bednár, farár obce Felsővásárd obetoval na znovavystavenie Rusmi spustošených hornoviedeckych obcí 200 korún. — Koloman Török, praepošť-farár v Gyöngyösi, dal na válečné ciele Katolíckeho Karitáasu 170 korún. — Budapeštiansky lazarista Aladár Reviczky, obetoval na vojenskú modliacu knižku 100 korún.

Pre spišsko-novovesský (iglovský) pomocný výbor, utvorený k zaopatreniu chudobných rodín narukovaných s potravinami, sossieralo sa od jednotlivcov mesta Iglova, od novovesských dobročinných spolkov a novovesských peňažných ústavov 6225 korún. Novoveská filiálka spolku sanatória arcikniežata Jozefa, obetovala teraz na ten cieľ 500 korún. Novovesský parný mlyn dal 13 vriec múky. Od augusta 1914. do augusta 1915. dostaly utisknuté rodiny narukovaných 8007 porcií obedu.

Naše právomocnosti za naše rozbúrané ohništia.

Uhorské právomocnosti, stolice a mestá s vlasteneckým oduševnením donášajú svoje obete pre tých našich spoluobčanov, ktorí následkom vojny ostali bez prístrešia. Naše stolice doteraz ustálily nasledujúce milodary: Borsod 118.000 K., Pest-Pilis-Solt Kiskun (1 procent prirážkovej dane) asi 100.000 K., Csik 100.000 K., Sopron a Nyitra po 60.000 K., Szatmár 40.000 K., Somogy (1 procent prirážkovej dane) 32.000 K., Jász-Nagykun-Szolnok 30.000 K., Moson 8000 K., Nógrád 5000 K., Heves a Maros-Torda po 2000 korún. Okrem toho podujala sa stolica Gömör a Kishont k vystaveniu jednej obce. Stolica Csanád odhlasovala znovavystavenie jednej malej obce a stolica Szepes polprocenta prirážkovej dane. Stolica Hunyad dá domy zo smrekového dreva. Naše mestá doteraz ustálily nasledujúce milodary: Szabadka 50.000 K., Temesvár 25.000 K., Győr 10.000 K., Szombathely 10.000., Nagyvárad 5000 K., Nagykikinda 5000 K., Pozsony 2000 K., Szatmárnémeti 2000 K., Ujvidék 1000 K., Köröstarcsa 1000 K., Szilágy-somlyó 5000 korún. Okrem toho zaviedly spomenuté stolice a mestá aj spoločenskou cestou zbierky pekného zdaru.

Válečný halier. Kézmarški obchodníci uzavreli, že z obnosu tých štyroch halierov, ktoré pri odpredaji múky na nich padne, od každého kila prepustia mestu jeden halier na taký válečný cieľ, ktorý súvisí s vojnou.

Cirkevné zbierky pre zmrzačených vojakov. V kostoloch satmárskej diecese 8. augusta sriadená zbierka priniesla k spomoženiu zmrzačených vojakov 11.906 korún a v rábskej diecesi sossbieralo sa na ten vznešený cieľ 20.142 korún.

Vyznačenie mníšiek. Arciknieža Franc Salvator na uznanie výtečných služieb nadobudnutých počas vojny okolo vojenského zdravotníctva, udelil 28. mníškam striebornú čestnú medailu Červeného Kríža s válečnou ozdobou a 186 mníškam bronzovú čestnú medailu Červeného Kríža s válečnou ozdobou. To najvyššie uznanie je pochvalou tej práce, konanej s Kristovým sebazaprením, z horiacej lásky ku bližnému a z plápolajúceho vlasteneckého citu, ktorej svedkami sme každý deň v našich nemocniciach. Uhorská katolícka cirkev položí k ulaveniu vojnou zapríčineného trápenia nielen veľké hmotné obete na oltár vlasti; lež posiela svojich synov a svoje dcéry všade, kde treba sotref slzy s tváry trpiacich a kde sa dietky marného sveta neobrátia vďačne. Pozdravujeme zo srdca tých niekoľko mníšiek, ktoré teraz zpomedi sto a sto, stihlo veľké uznanie za bezzistne konanú prácu.

Smrť hrdinov. Z Baňskej Bystrice píšú: Daniel Paulinyi, dobrovoľník baňskobystrického 16. kráľ. uhor. honvédskeho pešieho pluku, ktorý sa pred časom hlásil k vojenskej službe a účasť vzal vo veľkých haličských bojoch, 5. aug. v jednej väčšej bitke guľku dostal do hlavy. Trebárs ho aj dva razy operovali, zomrel 10. augusta v čáslavskej vojenskej nemocnici. Mrtvolu sotva 19 ročného mladíka rodina jeho dala doviezť do

Baňskej Bystrice. — Ján Balluch, obchodvedúci vikar-tovského (Spiš) potravného spolku, ktorý slúžil pri oddieli strojových pušiek 67. pešieho regimentu, 2. septembra následkom strelby do brucha hrdinskou smrťou zomrel na severnom bojišti. — Artura Corteza poslucháča university, syn Artura Corteza, dozoreu košicko-oderbergskej železnice, rezervného kadéta 11. tábor-ského delostreleckého pluku, ktorý 16. októbra 1914. v 21. roku života svojho na severnom bojišti v bitke pri Chyrowe padol, 21. septembra pri veľkej sútrasti pochovali v Budapešti. — V kézmarskej rezervnej nemocnici 19. sept. zomrel ťažko ranený Georg Matus, obecný vojak 83. pešieho pluku, v 34. roku života svojho. Zosnulý hrdina pochádzal zo železnohradskej obci Sall.

Prvý million zamestnancov štátnych železníc. Zamestnanci uhorských štátnych železníc doteraz obetovali zo svojho platu na válečné dobročinné ciele vyše jeden million korún.

Pustošenie vlkov a líšiek v Dalmátsku. Z Rjeki (Fiume) píšú: Na okolí obci Volik, Cetino a Kijevo pustoší mnoho vlkov a líšiek, ktoré veľkú škodu spôsobia v statku a na pastviskách. Na jednom mieste roztrhali v jednu noc istému gazdovi sedemnaštoro statku. Líšky rozmnožily sa natolko, že vlamujú sa nielen do dedín ale aj do miest a kradnú veľa hydiny.

Smrť hrdinov. Alexander Hájbin, skončený posluchač prešovskej právnickej akademie, rezervný kadét 29. jágerského bataillonu, ktorého vyznačili s veľkou medailou hrdinskosti, 22. marca trafený nepriateľskou guľkou, hrdinskou smrťou zomrel v karpátskych bojoch, mrtvolu jeho z haličskej obci Stupošiany odviezli do Spišských Vlach, kde ju 6. sept. uložili na večný odpočinok — Mrtvolu Emila Gracza, zástavníka 9. honvédskeho pešieho pluku, ktorý 2. mája padol pri Gorliciach, dali jeho rodičia doviezť do Spišských Bušoviec, kde ju 9. septembra pri neobyčajne veľkej účasti obecnstva oddali matke zeme.

Za naše spustošené ohništia. Na znovavystavenie vo vojne spustošených karpátskych obcí novšie obetovali: gróf Bartolomej Széchenyi 10.000, gróf Pavel Festetich 2000, barón Samuel Jósika 1000, gróf Aurel Dessewffy 500 korún. Veľkováradský nadžupan sossbieral 4180 korún. Krajinský ústredný úverný spolok doteraz sossbieral vyše 100.000 korún. Za štyri týždne priniesla zbierka na ten vlastenecký cieľ kresťanskej lásky pol-druha milliona korún.

V ruskom zajatí zosnulý generál. Z Viedne oznamujú: Kornel Blaim, leMBERGSKÝ dandársky veliteľ, zomrel v zajatí v ruskom Treicku.

V ruskom válečnom zajatí. Matej Klepáč, obchodvedúci lipt.-kvačanského gazdovského potravného spolku, ktorý počiatkom novembra minulého roku na severnom bojišti dostal sa do ruského zajatia, píše z Archangelska, že: nemajú stáleho miesta, sem a tam ich vlečú, s veľkým hladom moria, zajatci každého stavu sú účastní toho istého a jedného zachádzania, ruský ľud

stojí na veľmi nízkom stupni, nemožno mu zvlážiť. — Alojz Schafer, obecný vojak tešínskeho 15. landwehrskeho pešieho pluku, v minuloročnom decembri ztratil sa počas bojov vedených v Rusku. V minulé dni upovedomil ztratený vojak svojich rodičov bývajúcich v Skalici, že upadol do zajatia a teraz sdrzuje sa v Irkucku. List, 4. júna bol oddaný na poštu, cestoval teda za úplné dva mesiace. — Od Jána Ottingera, náčelníka spiško-novovesského pozemkového úradu, v tieto dni prišla do Novej Vsi 16. júla v Taurii datovaná karotka; píše, že pracuje pri transbajkálskej železnici. — Vavríneec Szmolen a Ondrej Bacsa zo spišského Richvaldu, Matej Michna a Ján Petrovski z Haligoviec, honvédi 9. pešieho pluku, na jednej spoločnej dopisnici druhý raz písal z ruského válečného zajatia. Sú zdraví. Internovaní sú v Europejskom Rusku v Mamadischu.

Do povetria vyhodená redakcia. Londýnskemu «Morningpost»-u oznamujú zo Sanghaja, že monarchistickí agitátori založili časopis, prvé číslo ktorého pod dozorom polície tlačili. V utorok dom nového časopisu vyhodili do povetria. Štyria ľudia zomreli, viacerí boli ranení.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotýčny zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského: Molnár Franc 2, Molnár Juraj 11, Molnár Imrich 12, Molnár Ján 9, Molnár Július 12 †, Molnár Ludvik 15, Monczmann Ludvik pri plukovnom štábe, Morócz Ludvik 12, Nagy Juraj 12, Nagy Ignác 3, Nagy Imrich 11, Nagy Ján 13, Nagy Jozef 11, Nagy Michal 14, Nagy Vincenc 12, Nedecki Štefan 13, Német II. Ján 12, Nestarec Pavel 11 †, Nesmery Franc 12, Nespala Ján 13, Nogli Jozef 11, Norulak Melichar 15 †, Nosek Pavel 9, Ondrejka Jozef 16, Ondryš Franc 12, Ondrušek Gašpar 11, Onger Vendel (Dévényujfalu) 2, Orth Ján 11, Palkovič Franc 3, Papp Daniel 3, Paypach Richard 15, Peiszer Anton 13, Peller Gašpar 13, Peringer Anton 12, Peško Fabian 13, Petes Gabriel 3, Petsimon Štefan (Detrekószentmiklós) 2, Pingiczer Jozef 11, Počuch Michal 11, Pokorný Ján 16, Polakovič Gabriel 16, Polakovič Ján 2, Politzer Fritz 12, Pollak Ján 12, Pollak Július jednoročný dobrovoľník frajter, tit. kaplár 3, Pollak Karol 12, Pollak Martin 12, Puchovsky Ján 12, Pus Peter 11, Racj Ferdinand (Felsőszelle) 2, Régel Jozef 13 †, Reif Markus 11, Rigó Karol 13 †, Romaň Šimon 13, Römer Karol 12, Rovensky Ján 13, Rozbora Tomáš 15, Rubanický Ján 9, Ruman Adalbert 2, Rusnák Marek (Búrszentgyörgy) 2, Šabjanics Ján 12, Šafarik Linchert (?) 16, Čajda Ján 16, Sajtos Štefan 13, Sándor Mikuláš 13, Sara Jozef 12, Sárkány Adalbert 15, Sárkány Sylvester 14, Sárkozy Dominik 3 †, Sárközi

Ján 12, Sarmir Lukáč 3, Sarvaicz Pavel 14, Schafranek Jakub 9, Schranz Ludvik jednoročný dobrovoľník tit. cugsfirer 12 †, Schusta Franc (Csataj, st. nitrianska) 2, Schwarz Eugen z., Sebesak Martin (Holics) 2 †, Seid, Schwarz Eugen z., Sebesak Martin (Holics) 2 †, Seid, Matej 13, Šimko Ján 15, Simónits Michal 9, Sipos Benjamin 15 †, Škrvan Juraj 11, Sorentini Jozef (Verbó) 2, Spitzer Alexander (Ószombat) 2, Sudar Štefan 12 †, Svehla Michal 9 †, Švrček Titus 15, Szabó Imrich 14, Szabó Jozef 14, Szabó Štefan 9, Szabó Vincenc 14 †, Szajan Jozef 9, Szakálas Vincenc 13, Sedlaček Jozef 16.

Z prešporského 13. honvédskeho pešieho pluku: Német Elek 4 †, Németh Imrich 8, Németh Max 4 †, Németh Alexander 7, Németh Vincenc 7, Nésztos (?) Ján 5, Netrál Vilhelm 8, Nezád Vendel 3, Nikulesku Pavel 4 z., Nites Edvard 5, Novák Ján 5, Novák Jozef 4 †, Novák Pavel 10, Oláh Juraj 4, Orgony Martin 7, Ottrembjak Béla 7 †, Paár Andrej 7, Pajku Pavel 4, Paraga Jozef 3, Paver Michal 8, Pehovič Jozef 9, Pfeffermajer Anton 4, Pinka Michal 7, Pirkli Kristof 7, Pittnauer Andrej 4, Pittner Jozef 4 z., Poláček Pavel 3 †, Poloma Štefan 4, Pradlička Štefan 3, Praženka Tomáš 4 †, Proháška Vilibár (?) 2, Puschemeiter Ján 3 †, Puskás Ján 3 †, Puskás Leonard 4, Raffli Tóbiáš 7 †, Rajma Ludvik 3, Rappelhofer Valent 4, Rechoda Pavel 7, Reima Jozef 4, Reinold Ján 8, Režni Filip 2, Richnyák Ján 5, Rusnyák Ján 5 †, Saho Ludvik 6, Salfert Daniel 3, Schaffer Alexander 7, Schindler Franc 5 †, Schmantzki Martin 5 †, Schmid Štefan 3 †, Schmidt Ján 3 †, Schulik Vincenc 7, Schüller Štefan 3, Schvét Štefan 3, Ščevik Michal 3 †, Šebesta Franc 2, Sebó Ján 2, Seidl Alexander 2, Seiyem Michal 4, Somogyi Vavríneec 5, Stampfl Karol 9, Stupka Michal 12 †, Slavik Franc 11, Strečansky Cyrill 5, Studenits Ján 5 †, Sváb Vincenc 3, Szabó Vavríneec 4 z., Szabó Rudolf 4 †, Szád Ján 4 z., Szalai Július 3, Szalai Ján 3 †, Szalai Alexander 4, Szallay Andrej 5 †, Szallay Ladislav 5, Sedlmajer Franc 3, Szép Edmund 5, Szilágyi Koloman 5 †, Sisler Mikuláš 4 z., Sletak Ján 5.

(Pokračovanie nasleduje.)

●●●●●●●●

**Oznamy prijíma
administracia**

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

●●●●●●●●

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazení ozdobený cenník, ktorý obsahuje bohatý výber osozných v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dieľňa hodín

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásielca
BRÜX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4.20, 5.—. Strieborné K 8.40, 9.50. Nicklové budičky K 2.90. Hodiny s kukučkou K 7.85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená, alebo návrat peňazí.